

**Historia De Vita, Moribus, Rebus Gestis, Studiis Ac
Denique morte Praedicatorum Lutheranorum, Doct.
Martini Lutheri, Philippi Melancthonis, Matthiae Flacii
Illyrici, Georgii Maioris, et Andreae ...**

Complectens ortum, progressum [et] incrementa, tum arcana plurima
hactenus non prodita, omnium penè huius temporis haeresum

... Vita ... Philippi Melancthonis. Matthiae Flacii Illyrici. Georgii Maioris, Et
Andreae Osiandri

Ulenberg, Kaspar

Coloniae Agrippinae, 1622

III. Flacianorum responsum cum censura de libris Melancthonis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-65643](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-65643)

tium gestibus & habitu, ea vocis contentio- ANNO
ne pronunciatum fuit, vt omnia virus, odi- 1569.
um, vindictæq; cupiditatem spirare diceres.

Ad hanc rhapsodiam Flaciani postmo- III.
dum responderunt, eadem propemodum vfi Flacianorū
non prolixitate modo, sed & virulentia, & responsio.
calami linguæque mordacitate: Vt scripta
hæc mutua nihil aliud, quam flabella Satha-
næ fuisse videantur, ad augendum incendium
comparata. Recitarunt verò Flaciani respō-
sionem suam ad octauum februarij in duo-
bus confessibus, qui eodem die habiti fue-
runt; quibus & princeps ipse pro benigno in
Flacianos affectu interfuit. Et potissima qui-
dem pars ante prandium in confessu matuti-
no, altera breuior sub epilogi titulo pome-
ridianis horis prælecta fuit. In proœmio
de mordacitate aduersariorum & inaudita
conuitiandi libidine grauiter atq; patheticè
conqueruntur.

Queruntur
de cōuitiis
sibi illatis.
In Colloq.
lat. f. 344. r.
In germ.
fol. 236.

Legimus, inquit, inuectiuas in Salu-
stium, in Verrem, & papistarum in Luthe-
rum: Legimus etiam satyras poëtarum: sed
coram Deo, angelis ipsius & tota Christi Ec-
clesia liberrima conscientia profiteamur, nos
in vniuersa vita in vno libro plura maledi-
cta & execrationes vix vidisse, legisse, audi-
uisse. Quod quam bene deceat Theologos,
& eos quidem, qui tam specioso religionis
prætextu & verborum apparatu suam ipsius
in respondendo, & ferendis iniurijs prædi-
cant & commédant modestiam & patientiã,

kk a

Deo

ANNO Deo & ecclesiae iudicandum relinquimus.
1569. Et paulò inferius: Omnes boni facilè iudi-
cabunt, eam amarulentiam in singulis penè
verbis & syllabis expressam & exasperatam,
contra leges colloquij esse. Nos quidem ex-
pectabamus realè collationem à dict. Collo-
cutoribus de causa principali; sed eius actio-
nis loco fastuosas declamationes, varias iniu-
rias & contumelias in nos licèter effusas au-
dire coacti sumus, quibus & mirifici gestus
& horrendi clamores additi fuerunt. His a-

Due partes
scripti Fla-
cianorum.

lijque id genus præmissis in duas partes vo-
lumen diuidunt: De erroribus, quorum reos
fecerant Maioristas primo loco; secundò de
notationibus aduersariorum verba se factu-
ros dicunt. Quanquam calore differendi &
cauillandi studio nonnunquam incitati lon-
gius extra cancellos istos euagantur.

Vtriusque
partis Col-
locutorum
principia.

Constituerant vtriq̄ue sub actionis ini-
tium principia quædã aut *κρίτηρια* vel nor-
mas, vti ipsi vocant, ex quibus in colloquio
de controuersis dogmatibus in hanc illamue
partem pronuntiandum esset. De his verò
non idem vtriq̄ue sentiebant: Quæ dissen-
sio subinde quidem obscure sese prodidit in
scriptis prioribus: at in hoc Flacianorum
syngrammate in apertum certamen erupit.
Itaque deinceps non modo de controuer-
sijs ipsis, verum & de normis iudicij, vel de
principijs, quibus vtendum esset in dijudi-
candis controuersijs, acerbè fuit & pertina-
citer dimicatum. Vtriq̄ue enim in aduer-
sario

fariorum criterijs inuenerunt, quod liuido ANNO
 dente arroderent; quemadmodum fieri con- 1569.
 sueuit, vbi mala mens est & malignus oculus. Flaciano-
 rum.
 Quę vero fuerint ab vtrisque; constituta prin- In Colloq.
 cipia, ipsorummet, quę subiungimus, verba te- lat. f. 5. b. &
 statur. Et Flaciani quidē, Quod initio prote- in prefat.
 stati sumus, inquit, id nunc serid & clarā “
 voce repetimus, Nos toto pectore amplecti “
 verbum Dei, in Prophetarum & apostolorū “
 monumentis comprehensum: tria symbola, “
 Apostolicum, Nicenū, Athanasianum; Con- “
 fessionem Augustę anno Domini 1530. Im- “
 peratori Caſolo V. exhibitam, & apologiam “
 eiusdem tunc conscriptam: Smalcaldicos ar- Ibid. f. 2. 4. b.
 ticulos & scripta Lutheri: ac damnare om- “
 nes sententias cum hac norma pugnantes. “
 Hactenus isti. Maioristę verò, Nos quoque, Maiorista-
 aiunt, initio huius colloquij testati sumus, rum.
 quod & nunc repetimus, & testamur disertè, “
 piè nos & cōstanter amplecti scripta prophe- “
 tica & apostolica, & ex his extracta symbola “
 tria, Apostolicum, Nicenum, & Athanasianū: “
 scripta Lutheri, Augustanā Confessionem, & “
 alios in corpore doctrinę cōprehēsos Philip- “
 pi libros; in quibus summā doctrinę ortho- “
 doxę, & Catholicę Ecclesię Dei, desumptā ex “
 fontibus sacrorū librorū, & ex omnibus Lu- “
 theri scriptis perspicuo, & ad docendū ac dis- “
 cendū vtilissimo ordine contineri nō dubi- “
 tamus. Hęc illi; qui alioquin solo Dei verbo, “
 & quidem in scripturis expresso dijudicari
 omnes controuersias oportere clamitant.

ANNO
1569.
Dno Fla-
ciani in
scripto ma-
ior. inuisa.

Corpus
Melanch-
thonicæ
doctrinæ.

Melancht.
obnoxius
omni mu-
tationi.

Causa eius
reiectio-
nis.

Adulterina
Confessio.

Cæterum Flaciani duo quædam in aduer-
sariis aut normis sugillarunt. Dis-
plicuit primum, quod Maioristæ in nouum
hunc canonem corpus doctrinæ Philippi-
cum, vel scripta quædam Melanchthonis in-
farcirent, hominis inconstantis, cui parem
cum Luthero auctoritatem tribuendâ perne-
gant. Causas adferunt, quod frequenter lap-
sus sit; quod eo tempore mutauerit imprimis,
cum Carlostadius à Luthero deficeret, &
res nouas machinaretur; quod ann. 1530. cum
Augustæ Protestantium confessionem scri-
beret, admodum vacillaret; quod ad prima-
tum respectarit Romani Pontificis; quod
Lutherus eum extra metas currere volen-
tem sæpè retraxerit; quod confusurauerit
cum Sacramentariis, eosque scriptis publicis
confirmarit; quod papistis nimium cesserit
in consultationibus, quæ de libro Interim
susceptæ fuerunt; quod posterioribus annis,
imprimis senescente Luthero, scripta sua fre-
quenter mutarit; quam inconstantiam velut
certum falsitatis argumētum Lutheranis ni-
mis verè per papistas obijci fatentur; Ad li-
bros eius quod attinet in fasciculū collectos
sub titulo Corporis doctrinæ, eos se prote-
stantur inter *κρίτηρια* vel normas doctrinæ
iudicandæ idoneas recipere non posse; idque
duas potissimū ob causas: Prior est, quod in-
ijs non veram illam & germanam cōfessio-
nem inuenire sit, quæ ann. 1530. Cæsari obla-
ta fuerit in Comitijis Augustanis, sed aliam
quan-

ANNO
1569.

quandā adulterinā varijs adfumentis & mutationibus eum in modum interpolatam, vt opinionē Synergistarū, & Antinomorū furores, ipsūq; adeò Calvinismū lubrico verborū inuolucro tegat: Quæ cōfessio cū nec scripta sit Augustæ, nec exhibita Cæsari, nec à protestantiū Ordinibus approbata, sed nata primum annis posterioribus, Philippica potius quam Augustana sit appellanda. Alterā causam dicūt, quod in cæteris quoq; libris istius corporis quædam à verbo Dei, & Augustana confessione discrepantia contineantur; atq; id quidem de dogmatibus magni momenti, puta de libero arbitrio, de lege & euangelio, de iustificatione, de cœna Domini, de antichristo, alijsq; de rebus; de quib⁹ suo tēpore, dicunt, accuratius & prolixius esse differēdū.

Dogmata
à Melācht.
introdu-
cta.

Hæc de principijs Maioristarū, quæ nouo certamini, vti dixim⁹, occasionē præbuerūt. Alioquin de controuersijs nihil ferè præter veterem cantilenam adferunt, nouis subinde cōuitiorum emblematis & modulationibus variegatam. Et quia primæ controuersię de iustificatione finem nunc imponendum existimabāt, epilogum subiungunt, & breuiter repetunt ea, quæ huc vsq; tam diffusè magnis voluminibus erant disputata. Aduersarios, inquit, obiectas septendecim corruptelas, tribus exceptis, vel pingere coloribus inductis, vel excusationum operimento tegere, vel aperto Marte tueri conatos, nec ab erroribus discedere voluisse. Quos verò ipsi

Epilogus
scripti Fla-
cianorum.

ANNO
1569.*Colloq. lat.
fol. 419. b.*

IV.

Maioristæ
meditatur
scriptum
contrariū.Vtriq; ius
concludē-
di actionē
petunt.Rationes
Maiorista-
rum & Fla-
cianorum.

neuos vel errores obiecerint, eos vel à Theo-
logis aliarum regionum sparfos esse, vel pro-
næuis non habendos. In fine; facebant igitur,
inquiunt, excusatores, palliatores, fucatores
præstigiæ, ac pronuncietur quid sit ve-
rum; & contra, quid sit falsum.

” Cùm recitatum esset, exhibitumq; de mo-
re volumen, Maioristæ re deliberata respon-
sionem apologeticam asperrimæ huic inue-
ctiæ prorsus opponendam censuerunt, pri-
usquam ad alia progressus fieret: Quod cum
aduersarijs innotuisset, conati sunt, ne Ma-
ioristæ postremo loco dicerent impedire. Si
tamen illis denuò potestas dicendi fieret,
se quoque postmodum respondendi faculta-
tem ad ea, quæ proposituri essent aduersarij,
iure suo postulatueros asserunt. Venit res hæc
in controuersiam: Vnde factum est, vt con-
sultationes aliquot inter politicos vtriusque
partis haberentur, in quibus disputatum est,
vtris ad concludendum iustificationis arti-
culum vltimam vocem, seu postremum per-
orandi locum cõcedi oporteat? nec multum
abfuit, quin disputatio hæc in certamé acer-
rimum exiret. Agebatur sane res serio, vtrif-
que ius illud, ceu prærogatiuam magno stu-
dio sibi vindicãtibus: Quemadmodum mu-
lierculas & pueros, cùm inter altercandum
vehementius efferbuerunt, vltimi verbi ius
importunis clamoribus captare videmus.
Maioristæ sui iuris esse dicebant, vt conclu-
derent actionem hanc; cum aduersarij actoris
vel